

Доброволчество в зряла възраст?

Защо не!?!?

Проект "Продължавайте да действате, постигайте целите си, получите награда: поощряване на доброволчеството в зряла възраст" (GG4)

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the content which reflects the views only of the authors, and the European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

СЪДЪРЖАНИЕ

Представяне на проекта	5
Предговор	7
Доброволчеството като лично преживяване	
България	9
Латвия	16
Литва	20
Словения	28
Нидерландия	34
Доброволчеството като институционален опит	
България	39
Латвия	43
Литва	47
Словения	53
Нидерландия	55

През целия си трудов живот ние бързаме.

Играем множество социални роли.

Когато се пенсионираме, изведнъж се оказва, че имаме много време.

Как да използваме това допълнително време?

Как да бъдем полезни?

Как да поддържаме връзка?

Как да управляваме тази нов период от живота си?

Как да предадем дългогодишния си опит в живота?

Как и къде да учим?

Продължавайте...

“Продължавайте, постигайте целите си, вземете награда: поощряване на доброволчеството в зряла възраст”

Целта на този проект „Еразъм+“, съфинансиран от Европейския съюз, е да даде възможност на хората от третата възраст да действат като активни граждани чрез Програма за награждаване на доброволци. Това е програма, която насърчава ученето, доброволчеството и социалното участие на хора от третата възраст.

Проектът преследва редица цели: да даде възможност на хора от третата възраст да се включат в обучение и в доброволчески дейности, следвайки програмата за награждаване, разработена от партньорите; да развият компетентностите на преподавателите на хора от третата възраст, за да подкрепят възрастните доброволци в постигане на тяхното лично израстване; да се повиши обществената осведоменост по въпросите, свързани със застаряващите общества и приносът на доброволците от третата възраст за благосъстоянието на цялото общество.

За да отговори на горепосочените нужди и да постигне целите на проекта, партньорството, състоящо се от пет партньорски организации от пет европейски държави, България, Латвия, Литва, Нидерландия и Словения, събра своя доброволчески опит, за да разработи:

- Онлайн инструментариум за хора от третата възраст/ преподаватели на хора от третата възраст „Насърчаване на организираното доброволчество на хора от третата възраст“
- Програма за награждаване на доброволци
- Наръчник за преподаватели - управление на Програмата за награждаване на доброволци.

Тези резултати са предназначени да подобрят уменията и способностите на преподавателите за работа с хора от третата възраст, за да мотивират и да дадат тласък на ангажираността им в активния социален живот, неформалното учене през целия живот и доброволчеството.

Проектът е насочен предимно към хора от третата възраст и преподаватели, участващи във формално и неформално образование на хора в тази възраст; както и организации, които не се занимават основно с образование (например читалища, културни домове, библиотеки, музеи, доброволчески центрове, неправителствени организации и др.).

Координатор и партньори в проекта GGA

Kauno rajonas

Литва
Каунаски регионален университет за третата
възраст

www.kaunortau.lt

University of Ruse
"Angel Kanchev"

България
Русенски университет „Ангел Кънчев“

www.uni-ruse.bg

VECMĀMIŅAS

Латвия
НПО Grannies.lv (Vecmāmiņas.lv)

[E-mail: grannies@inbox.lv](mailto:grannies@inbox.lv)

The Slovenian Third Age University

Словения
Словенски университет за третата възраст

www.utzo.si

Нидерландия
Организацията S.A.F.E.
(Устойчиво отношение към околната среда)

www.projectsforyou.eu

ПРЕДГОВОР

Тази брошура дава възможност на читателя да се запознае с доброволчеството на хора от третата възраст. Това е колекция от разкази на доброволци, разкриващи както индивидуалния, така и организационния им опит. Разказите са истории от реалния живот от държавите-партньори, които ще насърчат хора от третата възраст, бъдещите доброволци, да се включат в доброволчески дейности. Проучването, извършено в началото на проекта, разкри, че хора, които са били доброволци в по-ранен етап от живота си, са по-нетърпеливи да се включат в доброволчески дейности, отколкото техните връстници, които никога не са били доброволци. Е, никога не е твърде рано или твърде късно да станете доброволци, въпреки че доброволчеството в идеалния случай е житейска кауза.

От разказите в тази брошура може да се направи извода, че хората от третата възраст работят като доброволци по различни причини. Основните от тях са: за да направят нещо добро и полезно за другите; за да споделят и предадат своите знания и умения, базирани на професията или опита им, на свои връстници, на по-възрастни или по-млади доброволци; за да осмислят живота си; за да правят неща заедно с други хора; за да станат по-уверени, да повишат самочувствието си.

Освен това, проучването разкри различни области на доброволчество в зависимост от склонностите, талантите, професионалния опит и свободното време на възрастните хора, всички дейности, които не извършват, за да изкарват прехраната си. Такива дейности могат да бъдат градинарство, доброволчество за почистване на околната среда, декориране на градове, засаждане на дървета, доброволческа работа с деца, с възрастни хора или с хора с увреждания. Доброволците могат да се занимават с доброволческа работа от благотворително естество, но и във всички области, касаещи хората и обществото като цяло; образование, култура, здраве. Те могат да участват в социалните грижи, като работят с бездомните и мигрантите или други групи, изтласкани до ръба на обществото. Те могат да подкрепят кауза, която уважават (защита на животните), или ценностите или нуждите на тяхната общност (опазване на гробищата, планиране на събития, събиране и раздаване на храна/облекло, доставка на книги от библиотеката до дома за възрастни хора или хора с увреждания; да оказват професионална и непрофесионална грижа за болните в болници, домове за пенсионери, особено по време на пандемията COVID-19; да дават безплатни правни, здравни и финансови съвети на лица, които не могат да си позволят да плащат; да изнасят безплатни лекции, семинари и курсове в Университета на третата възраст. И още, доброволчеството поддържа живота на хората от третата възраст.

Доброволците в много напреднала възраст обичат да казват, че доброволчеството ги прави по-отговорни и дори самотата става приемлива, ако имат за какво да се грижат и да мислят.

**ДОБРОВОЛЧЕСТВОТО
КАТО ЛИЧНО
ПРЕЖИВЯВАНЕ**

Румяна Радкова (79), България

Румяна Радкова (79), България

На 78 години записах в тефтерчето си:

Смисълът не е в това да можеш да дадеш любов, нежност, топлина или просто протегнатата ръка.

Смисълът е в това отсреща да има някой да я поеме, за да бъде споделено!

Смисълът не е да намериш излишен миг или безкрайно време, а да отделиш нужното време, да е кратко, но истинско!

Смисълът не е в това да се примириш и приемеш нещо за даденост.

Смисълът е да се бориш!

Смисълът не е в промяната, в това да искаш да те променят.

Смисълът е да те приемат такъв, какъвто си и всячески да не спиращ да те преоткриват...

Смисълът е да си ...смисъл за някого!

Родена съм на първи септември 1942 г. в образовано семейство на баща адвокат и майка аптекар. Завърших с пълно отличие Гимназията в гр. Видин и след това Висшия химико-технологичен университет в гр. София. Участвах в доброволните селскостопански бригади, работех в полза на обществото и там усвоих определени социални ценности. Благодарение на тях, по-късно, успях да се справя успешно с нещата, които срещнах по моя жизнен път. В университета срещнах първата си и единствена любов, която се увенча с брак и започнах работа в Химическия завод във Видин. Най-важното за мен беше, че и двамата, съпругът ми и аз участвахме в изграждането на Химическия завод и няколко други завода, свързани с него. Децата ни завършиха университет, създадоха свои семейства, родиха си деца и вече са утвърдени професионалисти. Традициите, като Заговезни (Денят на прошката), и националните ценности са и ще останат част от живота на нашето семейство.

И ето така, неусетно дойде денят на пенсионирането. Пенсионната реформа ме остави с мизерни за съществуване средства. Поех допълнителна работа за скромно възнаграждение и тогава започнах да се занимавам и с благотворителност. Моя кауза се оказаха 10 деца от Дома за изоставени деца. Роди се идеята за Семейство за почивния ден. И до днес с тези деца, вече пораснали и самите те с деца, поддържахме контакти. А преди години едно от тях ми написа в социалната мрежа: Ти ни беше майка. Ти ни беше ангел. Заслужаваш много повече от тази картичка. Честит 8 март! Ани.

Макар и вече в напреднала възраст аз имам кауза - защита правата на възрастните хора или, по конкретно, техният стремеж да ги отстояват.

Животът ни поднася понякога неочаквани изненади и прежеждия. Преди 4 години претърпях операция - 4 дни в реанимация, после 6 месеца химиотерапия. Не изпаднах в паника и отчаяние. Реших, че колкото и време да ми остава, трябва да го използвам. Лекувах се и четях. Не прекъсвах контактите си с хората. Тогава се роди и идеята за Ресурсен център „С грижа и любов към възрастните хора“ към Българския червен кръст. Тя бе оценена и номинирана в конкурса за доброволчески инициативи под патронажа на президента. Организирахме събития и търсихме начини да докажем, че възрастните хора не са проблем, а възможност, ако използват своите знания, умения и сила на духа в полезни дейности. Така се родиха и реализираха идеите за фестивала „Млади в старостта“ и дефилето „Да остаряваш - възможност да си полезен на останалите“ – две събития, които се провеждат на първи октомври – Международния ден на пенсионера.

Ето защо дори и сега, като доброволец в Българския червен кръст, работя с всички сили, за да помагам на други възрастни хора. Това ме удовлетворява, защото знам, че съм полезна със своите знания и умения, с контактите си. Имам и много приятели, тези от Клуба на пенсионерите, където се стремим да изпълним ежедневието на повече от 80 души със значими дейности.

За да е пълноценен животът ни, считам че човек трябва да е част и от политическата ни система. Да се борим с недостатъците на обществото, но и да насърчаваме другите да не бъдат апатични към реалността около нас. Това ме прави активен участник в политическия живот на града, на страната и част от политическата общност, чиито идеи изповядвам вече 54 години. С тези разсъждения само потвърждавам, че старостта, пенсионирането не са проблем, а възможност да изживееш остатъка от живота си като използваш потенциала си от знания и умения. Но това не е достатъчно! Всеки ден, всяка възможност следва да използваш, за да учиш, да търсиш нови идеи и непременно да заставаш зад каузи. Но и това не е достатъчно, ако не увличаш и не те следват други твои връстници, понякога отказали се от мечти, затворени пред сериалите по телевизора. Това не означава, че се откъсваш от проблемите на семейството. Защото аз живея с радостта от успехите на децата и особено на внуците. Радвам се на факта, че внучката е част от отбора на Математическата гимназия и ще защитава своя проект в Москва, че внукът вече две години учи, но и работи за престижна фирма, където е завоювал уважение, че другият внук лети за Германия и ще се обучава по програмата Еразъм+. Но най-вече се гордея с тяхната самостоятелност и уважение към семейството, и обичта им към България.

Посланията на Румяна Радкова:

Моето послание към младите е:

Прави повече от това да съществуваш - живей!
Прави повече от това да мечтаеш - действай!
Прави повече от това да получаваш - давай!
Прави повече от това да мислиш - реализирай!
Прави повече от това да харчиш - инвестирай!
Прави повече от това да променяш - подобрявай!
Прави повече от това да насърчаваш – вдъхновявай!
Прави повече от това просто да живееш - посвети живота си на избрана мисия и следвай звездния си път!

Моето послание към мен самата:

Не се страхувайте че остарявате, на много това бе отказано!
Животът се дава на всеки, но остаряването - на избрани.

Веска Узунова (79), България

Доброволческа кауза:

Подобряване на социалния статус на пенсионерите.
Опазване и предаване на културноисторическото наследство на младите поколения.

Г-жа Веска Узунова е родена през 1942г.

Основното си образование завърших в родното си село, средното - в гимназия „Никола Йонков Вапцаров“, гр. Русе. Завърших висше педагогическо образование в Института за детски учителки в гр. Русе с отлична диплома. За по-добра работа с педагогическия и административния персонал, завърших и магистърски курс Ръководно-контролна дейност в Софийския университет „Климент Охридски“.

Имам двама сина. Единият завърши Хуманна медицина в Ленинград, а другият Икономика в гр. Свищов. И двамата имат по 2 деца, които вече пораснаха.

До пенсионирането си имах 15 години трудов стаж като учителка и 28 години стаж като директор на Обединени детски заведения. Съблазнявах ме новостите и работех за внедряване на нови технологии и методи на учебновъзпитателна работа. Като българка, много ме вълнуваха въпросите, свързани с нашето историческо и културно наследство. С големите деца работехме върху изучаване и представяне на християнските обичаи.

След като се пенсионирах, бях избрана за кмет в моето родно село Черешово и работих 6 години. От 2004 г. вече 17 години съм Председател на Общинския съвет на пенсионерите към Община Сливо поле. Това е доброволческа работа – без заплащане. Основното средство за съществуването ми е пенсията, която ми стига. Моето хоби – книги (имам много голяма библиотека), гоблени и моята градина.

През 2013 година почина съпругът ми и се наложи да напусна кметството, но продължих дейността си с пенсионерите до днес, тъй като исках да правя нещо. Имам знанията, уменията и компетенциите да организирам такъв вид дейност. Искам да се нуждаят от мен, да помагам, да не съм сама.

Опитът като директор на Обединени детски заведения ми помогна в работата ми

като кмет и Председател на Общинския съвет на пенсионерите към Община Сливо поле. Срещнах и големи трудности, защото до този момент не бяха организирани общи дейности за пенсионерите на територията на Общината. Имаше само 7 клуба, членовете на които се събираха, но нямаха планирани образователни и социални дейности. През годините, ние постепенно откривахме нови клубове – сега те са 21, обединени в Съюз на пенсионерите.

С нашата дейност доказахме, че хората от третата възраст не са проблем – те са възможност за обществото да използва техните знания, умения, компетентности и сила на духа в обществено полезни дейности.

Отношението към хората от третата възраст се е променило до голяма степен. Сега нашите дейности са подкрепяни от кмета В. Атанасов на Общината и неговия екип, които демонстрират грижа за възрастните хора. Председателят на Клуба на пенсионерите в град Сливо поле е и общински съветник, и председател на Комисията по социални дейности, образование и здравеопазване. Общината осигурява финансови средства за пенсионерите - помещения и консумативи за всички клубове, безплатен транспорт и храна за празниците, домашни грижи по време на пандемията и много други.

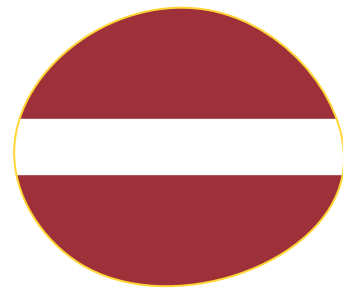
Основната ми цел като председател на Съюза на пенсионерите с повече от 700 членове е да подобря социалния им статус, да съхраня и да предам културноисторическото наследство на младите поколения.

Доволна съм от работата с пенсионерите. С моя ентузиазъм, опит и резултатите от моите дългогодишни доброволчески дейности успявам да привлека както възрастни, така и млади хора да участват в доброволчеството. Успявам да подобря и разнообразя социалния живот на пенсионерите, като им осигурявам безплатни редовни пътувания, екскурзии, обяд за социално слабите, участие в културни състезания в България, образователен театър, почистване на детски площадки, залесяване на големи площи влажни зони, опазване на природата в региона.

От 11 години ръководя участието на пенсионерите от Съюза в много образователни и културни регионални и международни проекти, дейности и конференции със съдействието на Русенския университет „Ангел Кънчев“. Някои от тях са: Дунавска работна мрежа; Дунавски университети за възрастни; Дунавски разкази; Създаване на мостове за Европа; Да опознаем европейските си съседи от третата възраст; Вкусовете на Дунава: хляб, вино, билки; Вкусовете на Дунава: хлябът ни свързва; Желаният Дунав; Нематериални културни съкровища; Дай знак за приятелство по река Дунав; Споделяне на културата на етносите; Дай знак за приятелство на етносите; Да свържем съседите си по Дунава чрез култура; Елате заедно! Да свържем хората чрез култура по време на корона вируса; Три поколения заедно в дигиталния свят; книга за живота ни по време на пандемията, кулинарни състезания и изложби, международни визити, фестивал Талантът възраст няма и много други.

Посланието на Веска Узунова:

Моето послание към другите поколения е да съхраняват България като европейска държава и като европейско общество, чрез запазване на културните ценности и историческото наследство, които сме получили от нашите деди – език, традиции, обичаи, отношение към хората от третата възраст.

Илона Квизите, Латвия

След като завърших гимназия, Бог ми даде прекрасен подарък - дъщеря. 4 години по-късно втората ми дъщеря се появи на бял свят. Когато дъщерите станаха малко по-големи, завърших курса за учители в неделното училище. По-късно, влязох в Академията на Лутер (която по това време не беше акредитирана) и станах учител по вероучение. Също така завърших курс за социални работници.

По онова време, преди около 22 години, започнах да работя като доброволец в моята енория. Доброволно се занимавах с дяконска работа - посещавах възрастни хора, които нямаха възможност да дойдат в църквата. Служех и в неделното училище. Доставях и раздавах хуманитарна помощ в паството.

По-късно почувствах, че възрастните хора не са точно моята област и че не бих могла да извършвам доброволческа дейност, свързана с бездомните. Доставка ми радост да помагам на деца и млади хора. Тази дейност беше решение на енорийския свещеник и енорийския съвет без дори да ме попитат за мнението ми. Спомням си, че много се ядосах. Те обявиха по време на службата, че ще бъда учител в неделното училище и ще продължа да върша същата дяконска работа в енорията. Разбрах, че Бог е говорил чрез пастора, защото се справях отлично. Осъзнах, че работата с деца е един от моите таланти, които Бог ми е дал, и трябва да го използвам.

Обичам децата още от малка. Винаги играех ролята на майка. За да си заработим безплатния училищен обяд да работим в колхоза - да плевим и да копаем цвекло. А в основното училище през лятото работех в детската градина като бавачка.

Мисля, че единственото вдъхновение в живота ми е Бог! Много съм му благодарна! Вече 14 години работя с деца и млади хора. Помагам им по много различни начини. Както чрез молитва, така и материално - храна, мебели, каквото е нужно.

Ползите за мене са, че овладях специфичен опит и изпитвам удовлетворение, когато виждам как тези безнадеждни деца се променят. Радвам се на плодовете на усилията си. Затова мога да кажа, че ние, които вършим тази доброволческа работа, трябва да посеем семето и след това Бог ще направи всичко останало! С доброволството

придобиваме много положителен опит. Доброволчеството не е източник на печалба, прави се по свободна воля, така че трябва да почувствате в сърцето си, дали това е вашето призвание или не.

Посланието на Илона Квизите:

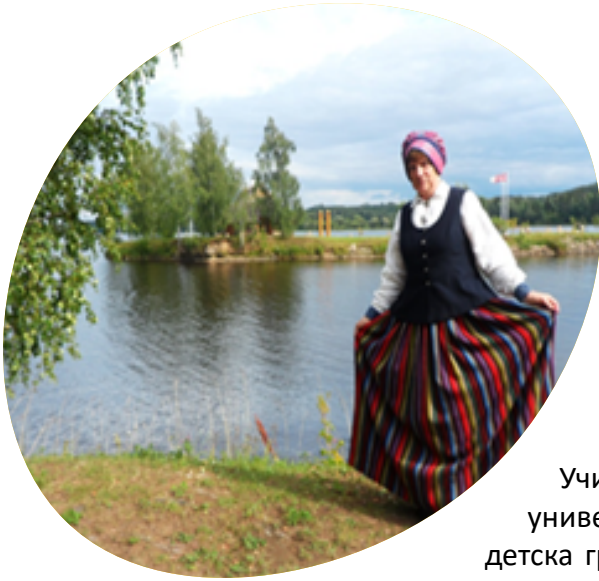
Ако сте добри в това, което правите и му се наслаждавате, продължавайте, правете го!

И определено трябва да обичате това, което правите!

Пожеланието ми към хората от третата възраст е да опитат и да го направят!

Никога не е рано да правите добри дела!

И ако получавате удоволствие от това, което правите, точно това ви е необходимо във всяка възраст. И нещо повече, няма да се чувствате самотни, винаги ще има с кого да поговорите!

Майра Магрека (64), Латвия

Най-близо съм до сферата на културата и образованието.

Учих немски език и литература в Латвийския университет. По време на следването си работех в детска градина, после в антикварен магазин, където се продаваха книги на чужд език. Много ми харесваше тази работа. Запознах се с много ценни книги на немски език. След като се родиха децата ми, работих 20 години в посолството на Германия. Работила съм и като екскурзовод и все още мога да ви заведа на екскурзия из Латвия.

Аз съм активна, карам колело, ски, спортувам, практикувам скандинавско ходене. Дори правих скандинавско ходене и слалом, когато посетих Алпите. Вече не мога да го правя интензивно, защото трябва да се грижа за здравето си. Аз също се занимавам със ски бягане. Тази година имахме истинска зима и имаше много сняг, така че можех да карам ски през цялата зима. Започнах да карам ски едва на 50. Още от първия път ми хареса. Много обичам слалом.

Какво ме вдъхнови да стана доброволец? Винаги съм била очарована от ученето и културата. Веднъж помогнах на кръстницата на дъщеря ми да достави колет с адреса от организацията за хора с увреждания „Звезда на надеждата“. Подателят беше от Швеция. Започнах да си пиша с него и научих първите си думи на шведски. Тогава прочетох за една фантастична личност, Хилевия Селебрант, която идваше в Латвия два пъти годишно, безплатно, като доброволец, за да преподава шведски език на латвийците. Така станах член на асоциация Латвия-Швеция (Lettland-Sweden), която е основана през 1993 г. Заедно с други членове празнуваме фестивали като Валпургис, Денят на Лусия, Фестивалът на раците. Помагам в организирането на събития. Обикновено преди всяко събитие ние си разпределяме задълженията, кой ще осигури цветята, кой ще помогне за подреждането на масите, кой ще мие чиниите, кой ще приветства участниците. Честванията на Валпургис обикновено се провеждат в Музея на открито. Тогава обличам латвийската си народна носия, събираме коприва и се наслаждаваме на вкусна супа от коприва. Членове на семействата ни и други заинтересовани лица също се поканват на празника на Деня на Валпургис.

Другият ми доброволчески опит е с организацията „Dievturi“. Тя обединява хора, които се интересуват от латвийския начин на живот. Празнуваме заедно латвийските празници, като зимното и лятното слънцестоене, Великия ден, Масленицата. Преди лятното слънцестоене берем цветя, правим венци, помагаме за подреждане на

масите и прибиране на съдовете. Винаги се гиздя с националната си носия. Как се включих в тази организация? В уеб групата Draugiem.lv прочетох покана за участие в латвийско събитие и се присъединих.

Моите часове за доброволчество не са много, може би 8-10 дни в годината. Повечето от тях са около някое събитие.

Вярвам, че „всеки трябва да подаде ръка, за да върви великото дело напред“, както е казал нашият национален поет Райнис.

Ползите от доброволството са - празнично усещане за душата, празнуване заедно на събития, общуване. Всички печелят.

Нека вашето хоби да се превърне в работа, а работата ви да се превърне в хоби!

Посланието на Майра Магрека:

Дръжте очите си отворени, наблюдавайте света около вас и се включете там, където сърцето ви влече.

Албина Линкявичене (76), Литва

**„Доброволството - хоризонтът на
„себеизразяване“, споделена радост и болка“**

Родена съм през 1945 г.

Завършила съм Каунаския политехнически институт. Загубих работата си в процеса на приватизация на предприятието, в което работех. Чувствах се зле и несигурна, защото по това време не бях достигнала държавна пенсионна възраст. Как щях да продължа напред? Сега зная, че помагането на другите е най-добрият начин да се овладеят тъгата и депресията. Но чак по-късно разбрах това.

Близките ми в Германия разбраха моята история и ме поканиха да остана в тяхната къща, за да отклоня ума си от негативни мисли. Приех това предложение. В семейството им имаше човек с тежко заболяване. Виждах как болногледачите отговорно и внимателно се грижат за пациента. Бях трогната. Мислех си, че това е много смислено и че бих могла да бъда полезна на хората.

Когато се върнах в Литва, вече знаех какво ще правя. Бях поканена като доброволец в сиропиталище в манастира „Света Богородица“ в Мариямполе. Така започнах доброволството. Приготвях храна, общувах с деца, на които им липсваха грижи, любов и внимание и които бяха временно извадени от семейната си среда.

Благодарение на тази възможност за доброволчество научих за Университета за третата възраст (УЗВ) в Мариямполе. В момента съм ръководител на Факултета по култура на начина на живот. Присъединих се също към фолклорния ансамбъл „Senarilė“ като певица. Участвам активно в проекти на Университета, различни кампании, общественополезен труд. Коледното доброволчество в културния център Мариямполе беше доста интересно преживяване. Заедно с други възрастни дами разказвахме приказки за деца, учихме ги да пеят и танцуват.

Тук срещнах Онуте Сакалаускиене, директора на Университета за третата възраст, чийто съпруг беше тежко болен. Беше й трудно да комбинира интензивната работа с грижите за болен съпруг. Предложих ѝ помощта си: първо се грижех за него у дома, после в болницата, по-късно в старческия дом.

Много възрастни хора посещават Университета за третата възраст. За някои това е начинът да се преодолее самотата, а за други - много повече. Сигита Ланкининкиене е една от тях. Бивш учител по литовски език и литература беше изгубила зрението си, не

можеше да изпълнява ежедневни задачи у дома. Тя ме помоли за помощ. Диктуваше ми писма до нейните роднини и близки хора. Четях ѝ книги и ѝ помагах с къщната работа. Успяхме да създадем красива, запомняща се и топла връзка. Сега тя получава помощ чрез социален работник.

Анеле Восилиене беше студентка на Музикалния факултет на УЗВ. Когато животът ѝ беше прекъснат от внезапно и критично заболяване, помогнах на дъщерите ѝ да се грижат за нея, докато беше в болница (по-късно тя почина).

Най-често вашите съседни стават ваши близки, най-искрени и внимателни приятели. Случайно оказах помощ на по-възрастната от мен моя съседка Анелюке. Доведох я къщи на домашно приготвена вечеря, изслушах нейните истории за минали събития, взех ѝ лекарства от аптеката и ѝ помогнах за Коледа.

Точно сега, заедно с 30 членове на екипа от УЗВ, съм доброволец към проекта Сребърна линия. Онуте ни даде име „сребърните“. Имам приятен събеседник, с когото е интересно да разговаряме. Ние пеем заедно, четем поезия и рецитираме стихове. И двамата учим немски език. Нашите разговори могат да продължат два или повече часа, вместо планирания един.

Аз самата имам здравословни проблеми. Рано овдовях, отгледах три деца. Този опит ми помогна да разбирам по-добре хората, които се сблъскват със здравословни проблеми или други житейски предизвикателства. Да бъда доброволец разшири хоризонтите ми за самоизразяване, моментите на споделена радост и преживявания. Намерих щастието, виждайки благодарност в блестящите очи на другите.

Посланието на Албина Линкявичене:

Малките дела, които правим за другите, означават много за тях, защото им носят щастие и надежда.

Лорета Фейтузиене (53), Литва

„Най-доброто умножение е делението“

Аз съм професионален готвач в пенсия. Доколкото си спомням, винаги съм бил активна, още от детството си. Харесвах занаятите и участвах в самодейни артистични дейности. Преди 16 години Университетът за третата възраст (УЗВ) започна дейност в Мариямполе.

Присъединих се към общността на УЗВ и сега съм ръководител на Факултета за духовно развитие. Това беше най-голямото откритие и успех в живота ми. От 20 години съм доброволец в различни сфери на социалния живот. След тежко заболяване загубих 60% от работоспособността си. Тогава се присъединих към сдружението на хората с увреждания. Аз също съм активен член на Асоциацията „Рупестелис“ на пациенти с рак в Мариямполе. Благодарна съм за цялата помощ, която получих от много хора, когато се разболях. Много е важно да имате какво да отговорите, когато някой ви попита „Как сте?“

Започнах да работя доброволно за телефонната Сребърна линия преди година. Водя редовни разговори с моя събеседник от Паневежис. Говорим веднъж седмично. Празнуваме радостта и скръбта заедно, споделяме житейския си опит. Тази услуга помага за намаляване на самотата.

Сега, когато децата ми пораснаха, се върнах в родния си град Людвинавас. Присъединих се към местния църковен хор. Преди седем години Каритас на Вилкавишкото епископство ме назначи за ръководител на енория Свети Лудвиг в Людвинавас. Ние даваме възможност на хората да участват в занаятчийски клуб, в образователни дейности, почистване на пода на църквата. Живеем живот на взаимна подкрепа и загриженост помежду си. През 2019 г. Людвинава отбеляза 300 годишнината си и бе удостоен със статут на Малка столица на културата, което изискваше местните доброволци да организират събития. Мисленето на глас беше достатъчно и много хора чуха нашите мисли. Оттам дойде и идеята църковната коледна елха да бъде украсена с 300 плетени коледни ангелски орнаменти. Местни плетачи бяха поканени да помогнат за този проект на нашата общност. Доброволците бяха готови да отделят от времето си и работиха почти през цялата година, за да завършат проекта. Необичайната идея за украса на коледната елха донесе радост в сърцата ни. Споделихме снимки, хора от съседните енории също дойдоха да видят нашето коледно дърво. Аз изплетох на една

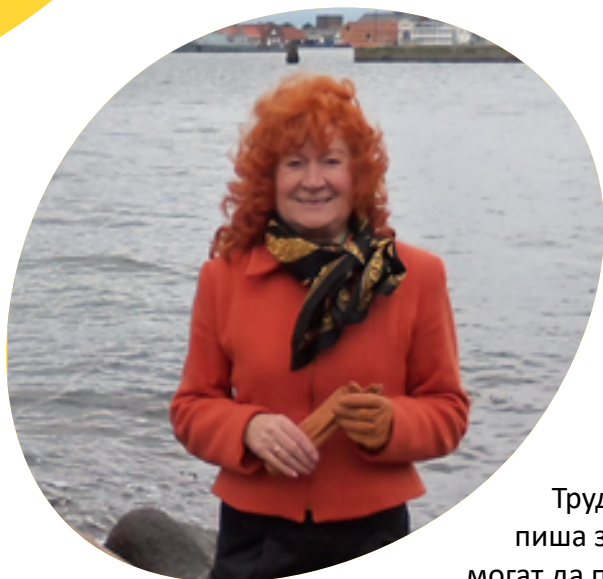
кука олтарната кърпа и покривката. Имах моя самостоятелна изложба озаглавена „От сърце до сърце“ в библиотеката на Людвиनावас. Участвахме във всички културни и спортни събития, организирахме почистване на града, защото очаквахме посетители да дойдат в нашия град. Бяхме поканени в радиопредаването и телевизия на Мариямполе.

Наградена съм с „Ангелът на добротата“ и благодарствено писмо от кмета на Община Мариямпале за това, че бях доброволец в „Людвиनावас - малка столица на културата 2019“. Подариха ми разходка с балон с горещ въздух, което беше наистина незабравимо преживяване.

Споделянето на моя опит с другите е като почит към хората, които ми помогнаха. Според свещеник А. Толиятас „Най-доброто умножение е разделянето“, което е вярно. Колкото повече неща даваме на другите, толкова повече неща ще имаме заради добрите си дела.

Посланието на Лорета Фейтузиене:

Трябва да споделяме времето и идеите си с другите. Хайде да правим добри дела! Колкото повече доброволци имаме в нашите общности, в толкова по-красива общност ще живеем. Двама души в една стая могат да свършат повече. Винаги е по-хубаво да даваш, отколкото да получаващ.

Вида Микувиене (73), Литва

„Клоните на дървото“ на моя доброволчески опит

Трудно е да пиша за себе си. Винаги е по-лесно да пиша за другите, защото отстрани изглежда, че другите могат да правят нещата повече и по-добре.

Аз съм от Мариямполе. Преподавам литовски език и литература. Получих първата си степен по филология в Литовския университет по образователни науки (бивш Вилнюски педагогически институт). По-късно продължих магистърска степен по образователни науки в университета в Шяуляй през 2003 г. Аз съм на 73. Доброволец съм от ученичка в гимназията. Доколкото си спомням, винаги съм бил социално активен човек, работещ усилено в областта на културата и изкуството. След възстановяването на независимостта на Литва се установи традиция в доброволчеството - насоките на доброволческата работа са определени, изборът и възможностите са установени. Тъй като се посветих на много доброволчески дейности, ето хронологичен списък с тях.

От самото начало на Университета за третата възраст (УЗВ) през 2005 г. се занимавам с доброволчество. Аз съм Декан на Факултета по култура и изкуство (сега Култура). Всяка година носи нещо специално, интересно и смислено. Всяка година можете да срещнете видни хора от страната или местни такива, които създават култура. Преди блокирането пътувахме много, научавахме за красиви и исторически места в Литва, както и в съседните страни. Създадохме творчески и тематично-образователни събития. Всички наши дейности, които се проведоха, и темите на семинарите, обхващащи три петгодишни периода, са описани в 3 университетски книги. Ето само някои от тях: Християнската култура и изкуство; Театърът в живота ни; Литературни страници; Интересни пътувания в страната и чужбина; Източни култури; Известни хора от Литва и Судува и др. Церемониите по връчване на университетския сертификат се провеждат по време на пътувания и включват мини концерти за себеизява, например в имения на Рундале и Межотне в Латвия, в църквата „Света Липка“ и катедралата на Сейнай близо до паметника на А. Баранаскас; в Бирштонас и Вилнюс (в музея на музиката, театъра и киното); в етнографското село в Жиурай и в Марчинконис; в Найсияй и др. Работила съм по няколко национални проекти, като например датския международен проект за хора от третата възраст „От сърце до сърце“.

От 2008 г. съм ръководител на обществото на благословения Юргис Матулайтис от окръг Мариямполе. Това е религиозна група с практики за духовно израстване и религия, чиито основатели и пазители са Бащите Мариани и Манастирът на бедните сестри. Това общество се фокусира върху молитвата и разпространението на знанието за важността на Блажените и изпълнява своите доброволчески дейности в Малката базилика в Мариямполе. Някои по-силни физически членове на групата помагат на болни хора или на такива, които не могат да посещават църква поради старост или заболяване. Грижите, които предоставят на хората, са много индивидуални, отговорни и внимателни. Освен ежедневните си тихи молитви, месечни срещи и тематични медитации и анализи, членовете на групата са активни участници в празниците на Блажените: религиозни служби, които се провеждат на 12-то число всеки месец, национални конференции на 27 януари (денят на смъртта и раждането), Седмицата на пробуждането през юли.

Оглавявам обществото на поетите Кристионас Донелайтис в Мариямполе от 2010 г. Това е едно от най-активните общества в цялата страна. Мариямполе не е далеч от границата с Калининград. Поради благоприятното географско положение, членовете на обществото често посещават Източна Прусия, за да извършват доброволна работа в Толминкиемис, Лаздинеляй, Наркичяй (мястото на смъртта на Херкус Мантас). Поддържаме добри взаимоотношения с Библиотека Нестеров (Сталупенай), кръстена на К. Донелайтис, както и с отдел култура в Нестеров. Това позволява на членовете на обществото да участват в общи събития и концертни турнета. Изминаха няколко години, откакто започнахме да работим в партньорство с Асоциацията на учителите, които преподават литовски език в Калининград (доколкото е възможно поради политически проблеми) и чийто председател е бившият изгнаник Алексас Бартникас. Той е правил презентации на национални и международни конференции, организирани от нашето общество. Много значими събития бяха посветени на 300-годишнината на К. Донелайтис, като например: състезание по красноречие с ученици от окръга и от гимназия „Дариус ир Гиренас“ в Пунск; конкурс „Писане в чест на Донелайтис“; международна конференция „Под знака на Донелайтис“. Паметникът на поета е идея на нашето общество и е построен в близост до евангелско-лутеранската църква (скулптор Зигмас Бутерлевичюс). На 8 април 2014 г. литовският президент Даля Грибаускайте посети паметника. Нашето общество все още се грижи за: опазването и разпространяването на културното наследство на Малката Литва; популяризиране на името на К. Донелайтис, неговото творческо наследство и паметни места; организиране на научни конференции, семинари и четения; поддържане на отношения с литовци, живеещи в Малката Литва; почистване на околностите на Толминкиемис и Лаздунелиай.

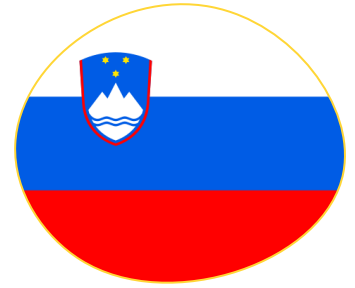
Председател съм на културния клуб Айстува в Мариямполе от 2015 г. Това е социално сдружение, отговарящо за културата и свободното време и поддържащо връзка с образователни институции, клубове и други културни институции. С помощта на спонсори организирам различни фестивали и образователни събития: Дни на европейското наследство в имението Киетавискес, исторически танцови фестивали и национални фестивали, програми за младежка заетост, разходки с ученици и възрастни в парка на имението или изучаване на туристическия маршрут „По пътеката с розите на графиня Бутлериене“ (аз съм разработила този туристически маршрут).

Това са четирите клона на моя доброволчески опит. Защо съм доброволец? Това е вторият ми живот. Винаги съм искала да правя нещо повече от личния си живот, семейството си. Винаги съм се интересувала от обществото. Това е моята природа - винаги съм искала да бъда извън кутията. Моята педагогическата работа и литовската филология ме насърчиха да се посветя на другите. Това не е задължение, а голямо удоволствие. Отгледах децата си, които вече имат свои семейства, имам много свободно време, напуснах работата си в Колеж „Мариямполе“ преди година, така че сега мога да отделя много време за доброволчество.

Посланието на Вида Микувиене:

Отговорът на това как доброволчеството би се оказало полезно за вас и обществото се крие в края на моята статия в книгата, посветена на 15-годишнината на Университета за третата възраст: Може ли времето да изчезне? Не мисля така, то остава в сърцата ни, мечтите, надеждите... Вярвам, че душите ни са безгранични, те непрекъснато се изпълват с нови споделени впечатления и добри емоции... Годишите минават и вие осъзнавате, че всеки един ден позитивният поглед, докосването с ръце са много важни. Отново и отново сте подкрепени от любов!

Това може да бъде послание към бъдещ доброволец: Животът може да бъде красив и смислен, когато живеете за другите. Искрящите ви очи могат да мотивират другите и да им помогнат да живеят живота си. Това са вечни християнски истини и ценности, които трябва да бъдат потвърдени от живота ни. Може би оттам идва най-големият смисъл!

Д-р Аника Микуш Кос (85), Словения

„Изплащам доброто, което получих от общността“

Област на доброволството? Тя е доброволец за хора от третата възраст, бежанци. Работи в области като социално включване, образование и обучение, психологическа помощ, застъпничество.

„Ролята на специалистите по психично здраве във военни и предизвикани от войната ситуации е да предават знания и опит на родители, учители и други, които работят за подобряване на качеството на живота на децата.“

Когато д-р Аника Микуш Кос, педиатър и детски психолог, се пенсионира тя искаше да бъде полезна за себе си и обществото. Възползвайки се от знанията си и социалната си мрежа, тя създаде Словенската филантропия, която се превърна в базова организация за популяризиране на доброволческия труд.

Д-р Аника Микуш Кос помогна на деца-бежанци от конфликтни зони в Хърватия, Босна и Херцеговина, Македония, Косово, Грузия и Ирак. Когато бежанците от балканския конфликт дойдоха в Словения, тя помогна на хиляди деца и техните родители. Тъй като тези деца не бяха приети в словенските училища, тя помогна за организирането на учебни занятия от учители-бежанци. Благодарение на вярата ѝ в капацитета на бежанците, хиляди деца са завършили училище и са получили психосоциална помощ.

Какво я е вдъхновило или по-скоро я е направило доброволец?

Родена в Югославия през 1935 г., в детството си Аница Микуш Кос е била свидетел на ужасните събития от Втората световна война: бомбардировки, убийства и насилие. Тези преживявания са ѝ дали и повод за оптимизъм: срещу жестокото лице на войната хората отговорят с положителни действия. Тя открива потенциала на хората да оцеляват и способността им да се справят с травматични преживявания. Нейната професионална дейност с деца, засегнати от войната, се основава на собствения ѝ опит като дете по време на войната. Основното твърдение на д-р Микуш Кос е, че във войната страданията и болезнените спомени са неизбежни. Последиците от преживяването на война, оцеляването във война не трябва да се третират по същия начин, както други психологически нарушения. Тя категорично застъпва тезата, че въпреки страданията и болезнените си спомени от войната, повечето деца няма да бъдат трайно психологически увредени и ще проявят устойчивост. Като педиатър и детски психолог, тя твърди, че изявленията на някои специалисти по психично здраве могат да подтикнат децата да бъдат психологически наранени до края на живота си. Те могат да допринесат за придобитата им безпомощност. Тя вярва, че децата могат

да бъдат подпомогнати да преодолеят своите травми и да водят пълноценен живот като възрастни.

Човек не става доброволец без позоваване на миналото си. Опитът на д-р Микуш Кос като дете по време на войната я е научил на значението на добротата и състраданието в детската среда. Нейната основна цел е да предостави на децата положителни преживявания, които да противодействат на негативните им преживявания по време на война. Тя вярва, че ролята на учители, доброволци и здравни работници, които влизат в контакт с деца и техните родители, е най-важна, защото им помага да получат положителен опит за човешките взаимоотношения.

Тя работи доброволно през целия си живот, особено след избухването на войната в бивша Югославия. Всъщност, тя започва и разпространява един доброволчески проект и оттогава тя е движещата сила в него. Освен това нейната професия на психолог, занимаващ се с деца с психологически проблеми, ѝ е помагала да се справя в комбинация с гледните точки на много други хора.

Тя е доброволец на всички нива, местни, национални, регионални, международни, глобални, както и в най-различни области.

Посланието на д-р Аника Микуш:

На Форума на доброволчеството през 2020 г. д-р Аника Микуш Кос обясни мотивите си да бъде доброволец. Във филм за нея тя каза:

- работя, защото се чувствам отговорна и загрижена за социалното развитие, водещо до това хората да станат хора в нужда;
- работя от състрадание и въпреки възрастта си не смятам, че трябва да спра да бъда полезна и грижовна;
- работя, защото бих искала да изплатя доброто, което съм получила от общността;
- работя, защото бих искала да компенсирам това, което съм пропуснала да направя, но бих могла да направя;
- доволна съм, че мога да бъда полезна със своите знания и опит;
- работя, защото доброволчеството дава смисъл на живота ми.

Моето послание към хората в зряла възраст е:

Опитайте се да работите в своя полза и в полза на обществото. Не мислете, че трябва да правите големи неща или да сте изключително информирани. Малките неща могат да направят много, особено в ежедневието.

Ако сте млади и на средна възраст, доброволческият труд за възрастните хора е инвестиция в бъдещето.

Душана Финдайзен (72), Словения

„Доброволството като начин на живот“

Д-р Душана Финдайзен е родена през декември 1948 г., учила е в различни страни (Словения, Франция, Сърбия) по различни специалности.

През 1969 г., след студентската революция Май'68, в Сорбоната съставянето на собствен учебен план от няколко учебни предмета е задължително, но тя завършва специалностите обща лингвистика, английски и френски език, литература и цивилизация. На ниво следдипломна квалификация, тя завършва своите магистърска и докторска степен в областта на андрагогиката и става университетски преподавател, създавайки нов учебен предмет въз основа на данните от нейната доброволческа дейност.

Тя е автор или съавтор на няколко стотици статии, написала е пет книги и е започнала множество национални иновации, една от които е организираното доброволчество в областта на културата, както и свързани образователни програми.

Нейното доброволчество е, както лично, така и организирано. На лично ниво, тя е работила доброволно през целия си живот, подкрепяйки своите приятели и хора в нужда. Това винаги е била една от нейните характерни черти, най-вече, поради някакъв невидим психологически императив, че когато не може да помогне на другите хора, тя се чувства зле и виновна. Сега, след като е усвоила много знания в областта на психологията и преподава психология в Словенския университет за третата възраст от около десетилетие, тя знае откъде идва нейната нужда от доброволен труд. В семейството си като дете тя е насърчавана да учи, тя е хвалена за усърдното си учене и за това, че има „добро сърце“, за извънредната си общителност. И двете страсти я карат да стане доброволец, но също така ѝ причиняват емоционално изтощение. Преди да прегори, тя не е в състояние да ограничи усилията си до разумни граници.

Душана никога не е била доброволец към някоя организация, а е създала своя собствена организация от нулата. Тя всъщност не е имала намерение да работи доброволно, но не е имала друга възможност да започне Училището за третата възраст без финансиране. В бившата социалистическа Югославия нейното доброволчество не е така оценено, както бихме очаквали. Доктрината гласи, че държавата трябва да осигурява своите граждани и да задоволява техните нужди. Така че доброволството, и то най-вече в контролираната от държавата област на образованието, е доста необичайно. Има заклеймяване, както на възрастните хора, така и на доброволството, което бива

квалифицирано като недостойно, недостигащо стандартите за професионализъм (по това време доброволците работят изключително в областта на спорта, в пожарните екипи и в популярните политически организации, организирани отгоре надолу). Но Душана започва да развива образованието за възрастни хора, да проучва, концептуализира областта заедно със своите шест студенти по френски език на зряла възраст. Така се ражда образованието за хора от третата възраст в бивша Югославия. Трябвало е да бъде създадено от нулата (по онова време практически няма литература за възрастните хора и със сигурност няма информация за тяхното образование).

Душана се вдъхновява от литературата, руските класически писатели и един урок от търговски наръчник по френски, който тя използва в преподаването си на френски език, модул, посветен на старостта и на първия Университет за третата възраст в Тулуза. Тя създава Ecole du troisieme age (Училище за третата възраст) в рамките на езиковия център, където работи, ръководейки Катедрата по френски език.

В онези дни, тя е силно подкрепена от директорката на институцията. Скоро става ясно, че разбирането на възрастните хора и тяхното социално положение, че разработването на образователни програми въз основа на анализирани нужди на учениците е дори по-важно от преподаването на френски език. Душана живее в широката си социална мрежа от интелектуалци и все още работещи студенти на средна възраст, които заемат най-различни отговорни постове в обществото. Те ѝ помагат много и при стартирането на публична кампания. Душана, нейните ученици и колеги, започват социално движение на възрастни и за възрастни хора, което не получава разбиране, но тъй като е предназначено за хора от третата възраст, то по някакъв начин бива толерирано. Още в самото начало движението се приема за елитно, което е лош етикет.

Днес Словенският университет за трета възраст все още не се счита за организация, позволяваща включването на възрастните хора в обществото, като алтернативно място, където възрастните хора могат да бъдат амбициозни учещи се, новатори и изпълнители, където могат да се срещат и да творят заедно, където могат да работят доброволно в други области освен благотворителна работа, където креативността им се подкрепя и позицията им в обществото е осигурена.

Душана винаги е била доброволец по един или друг начин, но в продължение на

десетилетия със своите доброволчески дейности - дарявайки знания, време и пари - тя подкрепя Словенския университет за третата възраст и други неправителствени организации. Така доброволството ѝ и активното ѝ гражданство се превръщат в професионална работа, определяща всички нейни основни професионални и дори лични решения. Тя отхвърля важни позиции и атрактивни оферти, за да остане в страната и да продължи да работи за УЗВ.

Когато поглежда назад към своите собствени или колективни национални и международни иновации, награди, които е получила или е получил Словенският университет за третата възраст, тя е склонна да гледа на този огромен проект (21 000 студенти, 55 университета, повече от 1000 работни места), осъществен съвместно с проф. д-р Ана Крайнци (съосновател на Словенския университет за третата възраст) Алижана Шантей и други нейни колеги и студенти, доброволци и други като на колективна мания. Мания, която тя с удоволствие би повторила, която придава смисъл на живота ѝ и е определила повечето от нейните важни и по-малко важни взаимоотношения.

Тя е била доброволец в областта на образованието, културата, социалното благополучие, застъпничеството, организирането и провеждането на доброволчески дейности, изследването на доброволството, публикуването и др. Нейното доброволчество винаги е било в областта на предаването. Душана Финдайзен е наставлявала доброволно и по много и различни начини няколко млади хора да намерят своя път.

Посланието на Душана Финдайзен:

Противно на това, което се смята, доброволството не е чисто алтруистична дейност. То основно отговаря на психологическата потребност на доброволеца да изпитва емоции, да бъде приет и признат, докато отговаря на нуждите на общността. Това също означава непрекъснато учене и личностно израстване. Да бъдеш отдаден и да имаш знания помага да знаеш кой си, да надхвърлиш страховете си и да отстояваш своите убеждения и общност.

Герит Домерхолт (86), Нидерландия

„Петдесет и пет години опит като доброволец“

Роден е през 1935 г. в Нидерландия.

Неговата доброволческа работа през целия му живот, национална и международна, е причината нидерландската кралица Беатрикс да го удостои със званието Офицер на Ордена Оране Насау.

През 1983 г. той започва работа в Международната Хънтингтън Асоциация (International Huntington Association). Той казва: „Когато се огледам наоколо, в моята страна, доброволческата работа, извършена от по-възрастни хората е доста често срещана. Те работят доброволно в старчески домове, спортни клубове и много други институции“.

След смъртта на съпругата си, той трябва да спре да пътува по света и да се научи да живее самостоятелно и с по-малко контакти с други хора.

Какво да прави? Как да запълни дните си с полезна доброволческа работа?
Започва доброволческата си работа през 1976 г. и вече има 55-годишен опит.

Като старши офицер, той е работил както в армията, така и във военновъздушните сили. Във Втората световна война, като 10-годишно момче, той вижда канадската армия да пресича голяма река само на 400 метра от къщата му, което оказва голямо влияние върху целия му живот. Той решава да се присъедини към групата доброволци на Информационния център на канадското военно гробище. Той представя пред посетителите, сред които много членове на семействата на канадските войници, битките, които слагат край на живота на хиляди млади войници.

Посланието на Герит Домерхолт:

Годините, прекарани в Информационния център на канадското военно гробище, ми доставиха голямо удовлетворение. В Нидерландия все още сме много хора, благодарни на канадските войници.

Вие сте полезни с целия си житейски опит.

Това ви кара да прекарвате времето си полезно, докато помагате на други хора, които се нуждаят от някой, който има време и енергия да подкрепя други личности и институции.

Трябва да бъде ясно, че доброволческата работа е приятно да се върши, но доброволците трябва знаят, че тази работа не е без задължения.

Моят извод след повече от 55 години доброволческа работа е, че от една страна е помогнала на други хора, а от друга страна ми достави много удовлетворение.

Мария Хайтлинг (71), Нидерландия

„Запознах се с много култури“

Мария Хайтлинг е пенсионирана учителка по нидерландски език като втори език и страстен хорист. Тя е доброволец в група за развитие на езика на жени-мигранти.

През 1983 г. започнах да преподавам нидерландски език главно на турски и марокански мъже и жени. По това време се организираха курсове в Културния център в Лохем. По-голямата част от мъжете и жените бяха с ниска квалификация или в състояние на функционална неграмотност. Мъжете трябваше да навлязат на пазара на труда възможно най-бързо. Гражданска интеграция, нива на държавна диплома не съществуваха по това време. По-късно дойдоха първите бежанци. През 1984 г. това бяха тамилите.

През 1987 г. нидерландският език като втори език стана официален в програмата за обучение със сертификати и дипломи. Законът за гражданска интеграция беше приет през 2007 г.

Запознах се с много култури: турска, мароканска, тамилска, иракска, ливанска, иранска, афганистанска, южноамериканска, полска, сирийска и други.

Научих много: усетих безкрайно гостоприемство, дружелюбност, откритост, вкусих вкусна храна.

Срещнах и смели жени, които често бягаха от собствената си страна и бяха любопитни какво може да им предложи Нидерландия. И жени, дошли в Нидерландия с партньор, които трябваше и искаха да намерят своя път в чужда култура, да научат чужд език.

Изпитвам голямо уважение към тях.

Понастоящем (аз съм пенсионер от 2013 година) имаме група за четене и говорене за жени-мигранти, която се събира веднъж на 14 дни.

Това, което също правя доброволно, е ръководството на моя класически хор, където пея от 35 години. Отговарям за връзките с обществеността, контактите с вестниците, писането на статии, контактите с общината и властите, набирането на средства, защото големите изпълнения с оркестър и солисти са скъпи. Бях председател повече

от четири години. Това означава, че координирах и делегирах редица задачи, имахме и секретар, касиер, хормайстор и служител за връзки с обществеността. Това е един чудесен клуб, особено в тези времена, тъй като често се налага да се срещаме (чрез онлайн платформа) и да пренастройваме целите си всеки път.

Посланието на Мария Хайтлинг:

Това е моята доброволна работа, работа за душата ми, която с удоволствие върша. След срещата те ми благодарят. Но аз също искам да им благодаря за нещата, които научавам от тях всеки път. Чувствам се богата.

Чрез тази работа аз оставам активно ангажирана с нещата в живота си, които намирам за приятни и ценни, а именно контакта с други култури и националности и създаването и организирането на музикални събития.

**ДОБРОВОЛСТВОТО КАТО
ИНСТИТУЦИОНАЛЕН
ОПИТ**

България

Доброволството се превръща в кауза, която мотивира хората от всички поколения да утвърждават националните ценности и традиции, добродетелите за справедливост и солидарност в нашето общество.

Съюзът на пенсионерите на община Сливо поле (СП) е пример за добра практика на доброволен труд и сътрудничество между неправителствена организация на граждани от третата възраст и местната власт.

СП има 700 членове в 21 клуба в 11 села и градове на Общината. Основната му цел е да защитава интересите, правата и достойнството на пенсионерите. Концепцията на дейностите обхваща четири области: По-силни и по-активни общности; Устойчива среда; Социална интеграция и обща обществена стойност; Солидарност и учене между поколенията. Проведени бяха масови събития и дейности, които изградиха положителен образ на възрастните хора в нашето общество и ги насърчиха да участват по-активно в гражданския диалог за подобряване на качеството на живот. СП организира съвместни събития с местните власти, бизнеса, читалищата, училищата, детските градини, центровете и др. Съюзът има представител в местния парламент като председател на Комисията по социални дейности, образование и здраве.

Кметът на община Сливо поле В. Атанасов, неговият екип, председателят на СП В. Узунова се грижат за подобряване на социалния статус на пенсионерите и гражданите. Те осигуряват безплатни помещения и консумативи за всички клубове, безплатен транспорт и храна за празниците, подготовка за местни и национални избори, годишни срещи с всеки клуб за отчитане на постиженията и проблемите, обществени дискусии. Провеждат се срещи за решаване на проблеми, свързани със здравословния начин на живот, ваксинациите, социално слабите, хората с увреждания. По време на пандемията Общината разшири групите от доброволци за Спешна помощ при бедствия и аварии. Пенсионерите участват активно в дейностите на Общината като залесяване на влажни зони, разпространение на информация за постиженията на хората от Общината.

СП обръща специално внимание на събития от образователен, социален, културен и икономически характер, които допринасят за постигане и поддържане на пълна социална интеграция, запазване на етническият мир между етническите групи, опазване на природното и културноисторическото наследство на региона, диалог, солидарност и предаване на знания между поколенията. Организираните събития и дейности като: Споделяне на културата на етносите; Дай знак за приятелство по река Дунав; Дай знак за приятелство на етносите; Вкусовете на Дунава: хляб, вино, билки; възстановяване на местни обичаи, като например, Пътят на хляба, Годеш, Цветница,

Великден, Коледа, Баба Марта и др.

Съюзът на пенсионерите участва в международни проекти, семинари и конференции като: Дунавска работна мрежа, Дунавски университети за възрастни, Дунавски разкази, Създаване на мостове за Европа, Вкусовете на Дунава: хлябът ни свързва, Желаният Дунав, Нематериални културни съкровища и др.

Ресурсен център за подкрепа на възрастни хора „С грижа и любов към възрастните хора“ (РЦ) е успешна практика на Българския Червен кръст - Русе в сътрудничество с Русенския университет и Съюза на пенсионерите - Русе. Концепцията на РЦ е възможен иновативен модел за участие на възрастните хора в създаването на справедливо общество за всички. Основната цел на Ресурсния център е да предоставя информация за възрастните хора по по-широк кръг въпроси относно техните права, както и да организира различни събития и инициативи за стимулиране на тяхната дейност и доброволчество. Работните области са: Консултативни и информационни; Дискусии; „Да създадем доброта“ - заставане зад определени каузи и привличане на съмишленици; Солидарност между поколенията. Те включват: подготовка на бъдещи доброволци, обучение на доброволците за повишаване на капацитета им по различни теми, срещи с експерти по социално подпомагане и лекари по здравословен начин на живот.

Важни за пенсионерите са също: дискусии относно защитата на правата като права по наследство и завещания, всекидневни смени на доброволци и гореща информационна линия, празнуване с ученици, деца с увреждания и младежта на Българския червен кръст, фестивал „Млади в старостта“, „Създайте доброта“, книжка „Създай добро - подавам ти ръка“, парад „Израстваме с достойнство - възможност да бъдем полезни на другите“, изучаване на международните практики и др.

Русенският университет Ангел Кънчев (РУ) е автономно, държавно финансирано висше учебно заведение. Той е и една от водещите институции за доброволческа работа в Северна България.

Добрите практики на РУ са в няколко направления.

Има бакалавърски и магистърски курсове, които използват доброволчески труд като част от своето образование и обучение. Те са: Социална педагогика, Социални и педагогически дейности, Социална и педагогическа работа с деца и семейства, Практики за превенция и пробация на педагогическата престъпност, трудова терапия, социални дейности. Учебните програми за тези курсове имат балансирано съотношение между теоретично и практическо обучение.

Центърът за образование на третата възраст е създаден през 2014 г. Персоналът на РУ използва съвременни методи за преподаване и оценяване. РУ има юридическа клиника, която предоставя безплатни услуги на местната общност на доброволни начала. Иновациите в преподаването се постигат чрез активна работа в мрежа с голям брой външни партньори-университети, Международна Дунавска мрежа Улм, центрове за професионално обучение, общини, бизнес организации, Съюз на пенсионерите – Русе, Съюз на пенсионерите към Община Сливо поле, Български Червен кръст - Русе, Българска Червения кръст - младежи, TimeHeroes, партньори по проекти по Еразъм+, асоциации, училища, неправителствени организации и професионалисти.

РУ е участвал в няколко международни проекта, свързани с доброволческа работа в рамките на Програмата за учене през целия живот: FairGuidance, Изграждане на мостове за Европа, Нематериални културни съкровища, Да опознаем европейските съседи от третата възраст.

Университетските преподаватели допринесоха за създаването на Ресурсния център за подкрепа на възрастни хора.

РУ е съосновател на Международната асоциация Дунавска мрежа за Европа (DANET) с вицепрезидент - университетския преподавател доц. д-р. Е. Великова.

РУ организира участието на повече от 15 000 лица на различна възраст в 70 дейности по 19 проекта, включително международни конференции, семинари, обучения, мобилности и др.

University of Ruse
"Angel Kanchev"

Латвия

Нуждаете се от информация и помощ? Обадете се на доброволческата телефонната линия за хора от третата възраст в Рига!

Общество „Съюз на активните хора в зряла възраст от Рига“ (RASA)

Обществото е създадено в края на 2010 г. с цел популяризиране на Рига и възрастните хора в района на възраст над 50 години в процес на социализация и интеграция. В момента Дружеството има повече от 700 членове (физически лица). Обществото е със статут на общественополезна организация.

Доброволците са жизненоважни за решаване на основният проблем на проекта „Нека бъдем активни!“ - социалната изолация и самотата на възрастните хора, чрез подобряване на информацията и създаване на нови възможности за доброволен труд. За да направи информацията за възможностите за доброволчество по-достъпна за възрастните хора, както и да ги подкрепи емоционално, в Рига е внедрена концепцията за доброволческа телефонна линия за възрастни хора.

След успешните срещи с представителите на организации на хора от третата възраст и социални работници, възрастните хора, които кандидатстваха за доброволна работа в кол центъра, бяха поканени да участват в семинари, за да усвоят теоретични знания и необходимите практически умения. Водещите специалисти в гериатрията запознаха участниците в семинара с темата за активното остаряване. Дайна Зепа, интернист, гериатър и кардиолог от Източната университетска болница в Рига, обясни, че активното остаряване е процес, който позволява на хората да реализират своя потенциал за физическо, социално и психическо благополучие през целия живот и да останат социално активни. Янис Залкалнс, ръководител на гериатричната клиника, говори за застаряването като едно от най-големите социални и икономически предизвикателства на 21-ви век за европейските общества. И двамата преподаватели посочиха убедителни причини защо хората трябва да бъдат активни и да се занимават с доброволна работа. Значителна част от семинара беше посветена на усъвършенстване на уменията за телефонна комуникация, които са от съществено значение за ефективното управление на телефонните разговори.

Елина Кусиничева, социален работник от дневния център за социални грижи в Рига и работеща ежедневно с различни хора, представи най-добрите качества на един успешен доброволец в кол центъра. Самата Елина е била доброволец и сподели своя опит по въпросите на доброволството. Теоретичната част беше последвана от

ситуационни игри.

На 8 февруари започна да работи доброволческата телефонна линия за хора от третата възраст. Работата на телефонният център се ръководи от трима по-възрастни доброволци всеки ден от 10:00 до 14:00 часа. Възрастните хора, доброволци в кол центъра, могат свободно да избират своите работни дни в зависимост от тяхното желание и свободно време.

Проектът предвижда телефонната линия да работи най-малко осем месеца. Тя е създадена за възрастни хора без да има строги възрастови ограничения, но така или иначе, повечето хора, които се обаждат са над 65 години.

След като получат обаждане, операторите на кол центъра предлагат да се обадят обратно на тези, които предпочитат да не харчат средствата си. Основните функции на телефонната линия са да предоставя информация за възможностите за доброволна работа и развлекателни дейности в Рига, да дава информация за различни дейности за хората в зряла възраст или просто да се разговаря с тези, които се чувстват пренебрегнати и самотни.

Обаждащите се са свободни да изразят чувствата си и да опишат живота си - те ще бъдат разбрани и поверителността им ще бъде гарантирана.

Въпреки, че е изминало само малко време от стартирането на телефонната линия, тя се оказва от решаващо значение както за доброволците, така и за обаждащите се. Обажданията вече разкриха истината за нашите възрастни хора, които „не искам да бъдат в тежест, защото има толкова много хора, които са по-зле от мен“ и в същото време се чувстват самотни и игнорирани. За доста кратко време доброволческият кол център се оказва място, където доброволците идват с удоволствие.

Джанина от Федерацията на латвийските пенсионери се радва да работи доброволно в центъра за обаждания: „Чувствам се добре, защото виждам, че мога да помогна на другите само с една дума.“

Доброволческата програма на Националния музей на изкуството предоставя на своите участници изключителна възможност да се запознаят със сайтовете на четири музея и една изложбена зала, които съставляват Латвийския национален музей на изкуствата, с техните настоящи изложби, ежедневна работа и персонал.

Участвайки в музейни дейности и преминавайки обучение, доброволците по програмата, имат възможност да подобрят своите знания и да овладеят опит в света на изкуството, като същевременно разширят кръга си от познати. Със своите нови знания участниците могат да направят Латвийския национален художествен музей по-

достъпен за обществеността чрез насърчаване на диалога между музея и общността.

Доброволческата програма Музейни посланици, стартира през 2009 г. в отговор на промените в стандарта на живот в Латвия, причинени от световната икономическа криза. Чрез посланическата програма, Музеят предоставя възможност на хората с ограничени икономически възможности да посещават безплатно културни събития, като същевременно служи като инструмент за обратна връзка от посетителите. Посланиците на музея започнаха да се занимават с други дейности, изпълнявайки не само функцията „посланик“, но и извършвайки практическа работа за подобряване дейността на музея. По време на Европейската година на доброволчеството (2011) много нови членове се присъединиха към програмата. Доброволците доказаха, че подобряват и обогатяват работата на музея с интелектуалните си умения, както и като говорят активно и информират обществеността за положителния си опит и за интересните събития, които се случват в музея.

Получени награди

- Награда на Латвийската асоциация на музеите „Зелта Путеклис“ в номинацията „Проект за учене през целия живот в Музея 2011“;
- Награда за качество на проекта по програма „Учене през целия живот“ на Европейския съюз „Wings 2013“ в номинация „Grundtvig Senior Volunteering“;
- Награда на Латвийската асоциация на музеите „Зелта Путеклис“ в номинацията „Проект за учене през целия живот в Музея 2014“;
- „Доброволец на годината 2014“ на Херта Янсоне
- Награда на Латвийската асоциация на музеите „Зелта Путеклис“ в номинацията „Доброволец на годината 2016“ на Яусма Каля;
- „Доброволец на годината 2017“ на Нецита Пундуре;
- „Доброволец на годината 2019“ на Нора Гаваре.

За допълнителна информация относно доброволческата програма на Латвийския национален художествен музей вижте: Координатор на доброволческата програма

Литва

Доброволчеството в Литва се регулира от Закона за доброволчеството на Република Литва от 22 юни 2011 г. за определяне на принципите, особеностите, изискванията, правата и отговорностите на доброволеца. Законът също така определя кой може да стане организатор на доброволческа работа (благотворителни и помощни фондове; бюджетни институции; асоциации; публични институции; религиозни общности, асоциации и центрове; клонове на международни социални организации, асоциации; политически партии; синдикати; други юридически лица, чиито дейности се определят от специален закон и чиито цел не е преди всичко печалба - юридическите лица не могат да получават печалба. При публикуването на закона бяха поставени две цели:

- насърчаване на възрастните хора да извършват доброволчески дейности;
- подкрепа на младежкото доброволчество.

Поради историческото минало на Литва, не е лесно да се опише доброволческата култура, както и „възрастовите групи“ на доброволците в Литва. Винаги е имало хора, които са били готови да помагат на другите и да се грижат за собствената си държава по собствено желание, без каквато и да е форма на заплащане. Но тази дейност никога не е била идентифицирана като доброволческа или сертифицирана в правни документи. У нас имаме собствено разбиране за това какво е доброволчество: поради сложните исторически събития в Литва, определението за „доброволец“ за дълго време е войник, който с готовност и доброволно пази и защитава родината си. Литва има дълга история под господството на Царската руска империя и Съветския съюз. Едва през деветнадесети век започнахме да виждаме примери за смислено национално доброволчество. През 1864 г. местните литовски училища биват затворени, публикуването на литовска преса, отпечатана на латиница, е забранено. Появяват се контрабандисти на книги, които доброволно пренасят литовски книги през границата. Рискувайки живота си, те разпространяват литовски книги в градове и села, за да спасят езика си. Исторически причини, като руската окупация на Литва и нейната политическа идеология, бяха основните бариери срещу повишаване на осведомеността за доброволчеството в Литва.

„Нашето общество е доста пасивно и неактивно. Повечето от нас възприемат общественополезния труд като принудителна доброволна дейност. Което е негативно възприятие, свързано със съветската епоха. Минаха години, преди хората да забравят негативния нюанс на тази дейност и да порасне ново поколение. Най-трудното нещо е да преминете от един начин на мислене към друг. Но се случва. Бих описал настоящата ситуация като някакъв пробив“, в едно от интервютата си през 2010 г. каза Вайдотас Илгис, основател на Алианса на организациите за доброволни услуги (Ogulevičių J.,

2010). Това демонстрира растежа на доброволческите инициативи и разкрива защо възрастните хора са по-малко активни по отношение на доброволчеството.

Резултатите от изследване през 1998 г. разкриват, че само 5 % от гражданите са избрали да извършват доброволческа дейност. Проучване за отношението и отвореността на литовските граждани към доброволчеството, проведено през 2008 г. от „TNSGallup“, показва, че 46 % от литовските граждани са участвали поне в една доброволческа дейност (Доброволчеството в Литва: Какво? Къде? Как?, 2008). Въз основа на заповед на Представителството на Европейската комисия в Литва в началото на 2011 г., Центърът за изследване на пазара и общественото мнение „Vilmoigus“ проведе проучване за отношението на литовското общество към доброволчеството. Изследването показва, че 78 % от литовците знаят какво е доброволчество, но само 34 % са били ангажирани с нередовни доброволчески услуги. Респондентите смятат, че липсата на доброволческа култура (51 % от анкетираните), както и липсата на подходяща инфраструктура (42 % от анкетираните) са основните бариери пред растежа на доброволчеството в Литва. Дори 56 % от литовските граждани подчертават, че хората нямат достатъчно информация за доброволчеството и биха искали да се включат, но не знаят откъде да започнат. (Доброволчество в Литва: Какво? Къде? Как?, 2008). Така че доброволческата култура бавно се разпространява чрез примери за добри практики от чужди страни, където доброволчеството е дълбоко вкоренено в традициите на различните общности. Изследването през 2019 г. (Изследване на обществени и доброволчески дейности в Литва, 2020 г.) показва, че възприятието на хората за това какво е доброволчество се е променило. 15 % от литовските граждани редовно работят като доброволци.

Подобно на много други страни, доброволчеството в Литва е разделено на три вида: взаимна подкрепа, предоставяне на услуги, социална ангажираност. Доброволчеството съществува във всякакви форми и размери в различни сфери на социалния и културния живот. Доброволчество за: почистване на околната среда, украсяване на градската среда, засаждане на дървета, работа с деца, работа за хора с увреждания, грижи за възрастни хора, подпомагане на бездомни, грижи за домашни любимци, опазване на гробища, планиране на събития, събиране и раздаване на храна и облекло, доставка по домовете на библиотечни книги за възрастни хора или хора с увреждания, професионално и непрофесионално здравеопазване в болници и домове за пенсионери, особено по време на пандемията COVID-19, безплатни правни, здравни и финансови съвети на лица, които не могат да си позволят да плащат, безплатни лекции, семинари и курсове в Университета за третата възраст.

Пенсионерите с висше образование могат да бъдат добри съветници или учители в домове за сираци или за пенсионери; търпеливи слушатели и психолози от „Сребърна

линия“ за самотни хора, съседи и приятели.

Доброволството се е увеличило значително сред младите хора. Основни причини за тази дейност са - да помагаш на другите, да намираш (нови) приятели, спътници, да развиваш умения или да овладяваш трудов опит в определена област, да подкрепяш определени идеи, да се самореализираш, да прекарваш времето си по смислен начин, да чувстваш, че си нужен, да се социализираш, да опознаваш себе си и другите по-добре, да споделяш опита и знанията си. В Литва съществува тенденция сред млади и възрастни хора към еднократни участия в доброволчески кампании като: „Дни на добротата“, „Плетени подаръци за възрастни хора“, „Коледна супа“, „Храна на колела“, „Украсете своя град“ и други. Най-популярният вид доброволческа работа е предоставянето на организирани услуги, работа в благотворителни организации като: „Червен кръст“, „Хранителна банка“, „Каритас“, „Зелено движение“, „Сребърна линия“, „Малтийски благотворителни организации“ и доброволни организации като VŠĮ „Центърът за доброволчество“, Асоциацията на нефрологичните състояния в Литва „Дарителство“, „Малтийски орден“ и други.

Статистиката показва, че „полагането на доброволен труд от възрастните хора в Литва е на много ниско ниво: 48 % от анкетираните не са доброволци и не планират да работят доброволно (мнозинството от анкетираните са хора на възраст над 70 години), 22 % от анкетираните никога не са били доброволци, защото никой не ги е поканил, 17 % от анкетираните не вярват, че могат да бъдат полезни на другите, 8 % от анкетираните не смятат, че някой се нуждае от помощ, 4 % от анкетираните никога не са чували за доброволчество, а 16 % от анкетираните нямат мнение. Между другото, 51 % от анкетираните не биха знаели откъде да започнат, ако искат да станат доброволци (Център за изследване на пазара и обществото, 2012 г.). Изводът е, че на възрастните хора им липсва психологическа подготовка и методическо обучение, за да започнат доброволчество („За висококачествени доброволци от третата възраст“, 2014 г.). Те имат здравословни проблеми и не са правилно мотивирани от организации или отделни лица да търсят доброволчески дейности.

През 2017 г. Министерството на социалното осигуряване и труда обяви Инвестиционен фонд на ЕС „54+“ за периода 2014–2020 г., съсредоточен върху ангажирането на по-възрастните (над 55-годишна възраст) в доброволческа дейност, подобряването на техните общи умения и социална активност. Това включва дейности като: осигуряване на програми за обучение и време за индивидуални консултации в организации, които набират доброволци, предлагайки им менторски услуги; предоставяне на доброволчески консултации; актуализиране на базата данни на организациите, които набират доброволци. Статистиката показва, че поради нарастването на мрежата

от Университети за третата възраст и нарастващата роля на местните общности и неправителствени организации, все повече възрастни хора, които са станали доброволци, определят доброволството като полезен опит. Приятен факт е, че всяка година все повече възрастни хора стават доброволци. Сравнението на Гражданския индекс през 2016 г. и 2020 г. редовното и постоянното доброволчество се е увеличило значително (Изследване на обществени и доброволчески дейности в Литва, 2020 г.): поне веднъж седмично хора в зряла възраст (над 65 години) се включват активно като доброволци.

Литва изостава от другите европейски страни по отношение на признаването или популяризирането на доброволството. И все пак, Законът за доброволството от 2011 г. признава доброволческия труд: „Доброволческият труд в зависимост от целите и естеството си може да бъде признат за практическа дейност и (или) учебен опит на доброволец; Доброволческият труд може да бъде признат за социална дейност, както е описано в общия образователен план“. При поискване доброволец може да има договор за доброволчество. Споразумението може да включва доброволно време, компенсация за разходи и други условия. Наредба А1-330 на Министъра на социалното осигуряване и труда (Литва) от 2011 г. „За одобряване на условията и описание на начините за компенсиране на разходите за доброволна дейност“ постановява, че на доброволец могат да се плащат разходи, които са ограничени в рамките на доброволната дейност (пътуване, настаняване, храна, обучение, застраховка, работно оборудване). Досега доброволческият труд в Литва може да се опише като неофициално признат чрез диплома за отличие, статуя „Ангел на добротата“, благодарствени писма от кметове на общини, „паспорти за доброволци“, награда за признание на доброволци. По-възрастните хора, ангажирани като доброволци, посвещават свободното си време на другите. Те смятат, че това е почтен начин да се помогне на нуждаещите се и възприемат доброволството като смислен житейски опит.

Литература и полезни връзки

1. Изследване на обществени и доброволни дейности в Литва, Вилнюс, 2020 г. [http://www.3sektorius.lt/docs/Bendruomenine%CC%87sirsavanoris%CC%8CkosveiklosLietuvojetyrimas\(1\)_2020-12-04_10:44:47.pdf](http://www.3sektorius.lt/docs/Bendruomenine%CC%87sirsavanoris%CC%8CkosveiklosLietuvojetyrimas(1)_2020-12-04_10:44:47.pdf);
2. Наредба А1-330 на Министъра на социалното осигуряване и труда (Литва) „За одобряване на условията и описание на начините за компенсирание на разходите за доброволна дейност“, Вилнюс, 2011 г.
<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.6BF263B19463/DOzmKOhTGr>;
3. Огулевичюте Й., Доброволен труд: желаят ли литовците да работят безплатно?, Alfa.lt, 2010 г.
4. Закон на Литовската република за доброволчеството, Вилнюс, 2011 г.
5. Сакалаускас Г., Чепас А., Никартас С., Сеселе Л., Доброволците в изпитателен срок: предположения и възможности, 2012 г.
<https://teise.org/wp-content/uploads/2016/07/Savanoryste-probacijos-sistemoje.pdf>
6. Доброволчеството в Литва: Какво? Къде? Как ?, 2008 г.
http://www.3sektorius.lt/docs/Kas_kaip_kur_2013-01-15_14_56_14.pdf.
7. За висококачествени възрастни доброволци, 2012 г. https://www.esinvesticijos.lt/lt/paraiskos_ir_projektai/uz-kokybiska-vyresnio-amziaus-zmoniu-savanoryste.

Kauno rajonas

Словения

„Тракер Covid-19 Словения“

Това е група от доброволци, които събират, анализират и публикуват данни за разпространението на коронавирус SARS-CoV-2, причинител на COVID-19, в Словения. Те искат да предоставят на широката общественост по-добър поглед върху мащаба на проблема и подходяща оценка на риска.

Според опита на тези страни, където разпространението на вируса е било най-ефективно ограничено, правилно събраните, актуални и прозрачно публикувани данни са от жизненоважно значение за ефективната реакция на обществените здравни системи. Само тогава публикуваните данни могат да послужат като основа за разбиране на случващото се, за активна самозащита на хората и за приемане на спешността на предприетите мерки за безопасност. Данните се събират от различни обществено достъпни източници и от 28 март 2020 г., доброволците имат пряка връзка със здравните институции и Националния институт по общественото здраве. Те споделят с тях неструктурирани данни, които след това се валидират и оформят във формат, подходящ за визуализиране, който да бъде представен на обществеността, както и да бъде удобен за по-нататъшна работа при разработването и прогнозирането на модели. Тъй като данните, публикувани в медиите и някои други източници, понякога могат да бъдат неясни и непоследователни, таблицата включва и пояснения относно източниците и изводите направени въз основа на непълни данни.

Културни посредници в публичните институции

Мрежата на Словенският университет за третата възраст се развива и експериментално прилага своя нов, всеобхватен модел, насочен преди всичко към образоването на възрастните хора в посока на личностно израстване, доброволен труд и гражданска ангажираност като цяло, както и едновременно „обучение“ на представители на публичните институции да интегрират доброволци в своите дейности. Програмата беше за различни поколения, преследващи една и съща цел - въвеждане на нови социални роли за хора в зряла възраст в публични институции и трансформиране на техните възгледи и възгледите на персонала по отношение на доброволчеството. След прилагането на образователната и обучителната програма, музеите и други публични институции получават възможност да интегрират високообразовани възрастни хора като доброволци, а възрастните хора могат да поемат доброволчески роли, които далеч не са традиционни, тъй като индивидуалната култура на хората в

зряла възраст и новопридобитите знания и уменията се вземат предвид. Не само, че доброволците се вписват в съществуващата институционална структура, но и допринасят за оформянето на тяхната доброволческа роля в нея. По-важното е, че този нов модел включва и паралелна публична кампания за повишаване на обществената осведоменост за новите социални и доброволчески роли на хората от третата възраст, за обучението между поколенията и преди всичко за сътрудничеството между поколенията. За този модел може да се каже, че е нов голям пробив в образованието за възрастни и образованието между поколенията в Словения. А именно, Словенският университет за третата възраст, заедно с избрани институции, предлага възможности на възрастните хора да учат и да работят заедно с персонала, съставен от различни поколения. Така по-възрастните ученици учат заедно с други поколения и работят с тях като доброволци и в публични институции (публичното пространство) в областта на културата, образованието и здравеопазването, както и запазването на биоразнообразието.

Социална мрежа от програми за връзка между поколенията за качествено остаряване и солидарно съжителство на поколенията и Института на Антон Тръстеняк

Това е система от програми, състояща се от 24 програми, подкрепящи или възрастни хора, или взаимоотношения между поколенията, или и двете? Програмите могат да бъдат внедрени в местните общности, които искат да създадат връзка между поколенията. Институтът на Антон Тръстеняк създава групи, включващи хора от различни поколения и подготвящи младите хора за общуване с хора в зряла възраст. Повече от двадесет години в цяла Словения са обучени над 2000 млади хора в създаването на нови групи и в общуването с възрастните хора.

<http://www.inst-antonatrstenjaka.si/medgeneracije.html>

Нидерландия

В Нидерландия има повече от 360 организации и различни центрове за доброволци, които се грижат за ефективната заетост на доброволците. Всяка община подкрепя централните за доброволци. Много доброволчески организации, базови организации и организации за подкрепа са членове на Асоциацията на нидерландските организации за доброволна работа. Това е организацията, която защитава различните нужди на доброволческите организации. През 1994 г. тя е определена за една от двете институции за подпомагане на доброволчеството. Другата организация е Фондацията за управление на доброволчеството, чиято роля се състои в подновяване и професионализиране на доброволчеството.

През 2003 г. двете организации обединиха усилията си и сформираха организация CIVIQ. В исторически план, Асоциацията поддържа и представлява интересите на повече от 4 милиона доброволци, докато целта на Фондацията е да модернизира доброволческата работа и да я направи по-професионална. С годините, разликите между двете организации стават все по-малко очевидни, до такава степен, че през 2003 г. те се сливат и през 2007 г. стават част от MOVISIE, която е насочила своята дейност върху предоставянето на знания и съвети за доброволчеството в Нидерландия. Това е институцията, която обхваща цялата дейност по социално подпомагане и благосъстояние. Тя изпълнява програмата на Министерството на здравеопазването, социалните грижи и спорта. Това е национална организация, финансирана за събиране и разпространяване на знания относно всички аспекти на доброволчеството в организации и съвети. Тя разработват инструменти, предлагат съвети, подкрепя и обучение, както и извършване на промоционална работа, изследвания и разработване на продукти.

Асоциацията на нидерландските организации за доброволна работа продължава дейността си под името Организация за насърчаване на доброволчеството. Тя е водещата организация в сектора на доброволчеството в Нидерландия. Това е уникална организация в Нидерландия, защото е единствената, която е насочена към увеличаване на доброволческия труд. Тя има 350 организации-членове, които работят с или за доброволци. Тези организации са два вида: организации, които извършват доброволна работа, и такива, които изпълняват поддържаща или координираща роля. Три са основните задачи на Организацията:

1. Да обслужва интересите на доброволческия сектор. Организацията е говорител и лобист на доброволческата работа в Нидерландия и като такъв, е сериозен партньор в дискусии с политици, правителствени служители и други влиятелни политически партии.

2. Да действа като посредник за своите членове. Като участник в мрежата, Организацията дава възможност на своите членове да обменят знания и опит и да разработват съвместни проекти. Чрез тези мрежи организациите-членове взаимно се подкрепят.
3. Да осигури основен стимул за доброволните усилия. Организацията работи за по-голямо обществено признание на доброволните усилия и името ѝ се използва и в иновативни инициативи.

Под доброволни организации се разбират онези организации, които се състоят изцяло от доброволци или които работят с доброволци и искат финансиране. Няма официално определение за такива организации на национално ниво, но общините са склонни да задават определени критерии, особено по отношение на това, доколко платената работна сила е включена в организацията. Общините в момента работят по дефинирането на такива организации по отношение на подобряване на механизмите за финансиране. Решение за финансиране на такива организации се взема на местно ниво. Съществуват около 250 000 доброволчески организации. Освен това има и други активни доброволци, предоставящи услуги на общността, чийто брой не е известен, заради правния статут на организациите, в които действат.

Доброволните организации в сектора на социалните грижи са национално организирани (всички те са членове на Организацията за насърчване на доброволчеството) и често са активни в регионални и местни отдели. Освен тях има местни инициативи и дейности инициирани от религиозни институции. Доброволчески организации като Червения кръст и Съюза на доброволците подписват договори с организации за социални грижи за осигуряване на доброволци. Някои от организациите в сектора за социални грижи работят изключително с доброволци. Други организации работят предимно с платен персонал, но доброволците изпълняват задачите на място. Примери за това са домовете за стари хора и социални грижи.

На местно ниво съществуват центровете за доброволчество, центровете за социално развитие и пунктовете за подкрепа на доброволчеството (около 200). Пунктовете за подкрепа на доброволчеството са структури с нестопанска цел, в които финансирането зависи от местните и регионалните държавни институции като услугите, предлагани на бенефициентите, са безплатни. В момента има около 200 регистрирани центрове за подкрепа на доброволчеството. На регионално ниво има регионални пунктове за подкрепа на доброволци, които са органи за подкрепа на организации, занимаващи се със спортни дейности, скаути и грижи за възрастни хора. Дванадесетте нидерландски провинции играят важна роля. Те подкрепят платения помощен персонал на местно ниво. Те също така разпространяват знания и информация на различни нива, включително на ниво национални организации.

Тази брошура е финансирана с подкрепата на Проект за стратегическо партньорство Erasmus+ № 2020-1-L01-KA204-077966 „Продължавайте да действате, постигайте целите си, получите награда: поощряване на доброволчеството в зряла възраст“

Подкрепата на Европейската комисия за създаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява само възгледите на авторите, а Европейската комисия не може да носи отговорност за каквато и да е употреба на информацията, съдържаща се в нея.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Личните разкази и институционалният опит са чудесен източник на вдъхновение и важен стимул за учене. Те са предназначени да предизвикат основната мотивация на възрастните хора да продължат да бъдат или да станат активни граждани. Въпреки това, само четенето за доброволни начинания не е достатъчно. Ако възрастните хора не са доброволци, това означава, че те не са оценени, че никой не ги е поканил да поемат доброволчески задачи. Мисията на организираното доброволчество и доброволческите институции е да отправят покана за доброволчество към възрастните хора, да ги придружават в доброволческата им креативност, да ги направят видими и признати в обществото за доброто, което правят за себе си и за благосъстоянието на обществото.

